

פרק י / ברוריה בן-דוד (וייס)

עד עתה נלחמו בני ישראל בערים בודדות, יריחו והעי שתושביהן התבצרו בעריהם ולא ניסו להתארגן להתאחד ולצאת לקראת ישראל. בפרק י' נקרא על מלחמה גדולה כוחות מאוחדים של ערים גדולות ובצורות בהרי יהודה כרתו ברית ביניהם והתאחדו להילחם בבני ישראל.

מדוע עלו חמישה מלכים ובראשם מלך ירושלים על הגבעונים?
הם רצו להענישם על בגידתם ועל הברית שכרתו עם בני ישראל.

מה ביקשו הגבעונים מיהושע?
הם ביקשו עזרה מיהושע.

מדוע לדעתכם חש יהושע להושיעם?
בגלל הברית, שלא יאמרו שבני ישראל אינם נאמנים לבעלי בריתם ואין לסמוך על הבטחתם ושבועתם.

באיזה טכסיס נקט יהושע?
הוא הפתיע את האויב לא נתן לו שהות להתכונן. יהושע וחייליו עברו את הדרך מגלגל עד גבעון בלילה, דרך לא נוחה העולה מבקעת הירדן להרי יהודה. הליכה כזו קשה בייחוד כשהולכים בחושך. לפתע באפלת הלילה התנפלו עליהם בני ישראל. הייתה מהומה גדולה במחנה האויב "ויכם מכה גדולה בגבעון", ובני ישראל רדפו אחר השרידים שנסו ודלקו אחריהם במורד בית חורון.

גם מן השמים סייעו להם. כיצד?
אבנים גדולות, אבני ברד נפלו מן השמים. "וימתו רבים אשר מתו באבני הברד מאשר הרגו בני ישראל בחרב" (פס' יא).

המלחמה במלכי האמורי נמשכה כל היום. הגיעה שעת הערב. מה ביקש יהושע בפנותו בתפילה אל ה'?
שהשמש והירח יעמדו במקומם זמן מה, כדי שהיום יהיה ארוך מהרגיל והוא יוכל להשלים את נקמתו באויביו. "ויעמד השמש בחצי השמים ולא אץ לבוא כיום תמים" (פס' יג). היו שני ימים זה אחר זה בלי לילה ביניהם. השמש עמדה במקום אחד במשך יממה.

מה עשו חמשת מלכי האמרי?
התחבאו במערה במקדה.

מה ציווה יהושע לעשות?
"גלו אבנים גדולות אל פי המערה" (פס' יח). העמידו על יד המערה אנשים שתפקידם יהיה למנוע מהמלכים לברוח. שאר החיילים אל יעמדו ליד המערה אלא יוסיפו לרדוף אחרי האויב.
"זנבו את הנסים מפניכם" - הרגו את הנמלטים מאחור, אל תאפשרו להם לבוא אל עריהם. יהושע מצווה: "רדפו אחרי איביכם וזנבתם אותם" (פס' יט).

ביטוי דומה מופיע בתורה. עיינו בספר דב' פרק כה פס' יז יח.
"זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים אשר קרך בדרך ויזנב בך כל
הנחשלים אחריך".

מתי בא הקץ לקרב?
כאשר רובם נהרגו ורק מעטים נמלטו אל ערי המבצר.

מה היה גורלם של המלכים?
יהושע השפילם. הוא אמר לקציני צבאו "קרבו שימו רגליכם על צוארי המלכים האלה,
ויקרבו וישימו את רגליהם על צואריהם". היה בזה אות וסימן לניצחון ישראל על
האמורים.

מה היו הישגי המלחמה?
בני ישראל כבשו את כל חלקה הדרומי של הארץ. את יהודה והאשדות (המורדות
המזרחיים של הרי יהודה היורדים בתלילות לים המלח), הנגב והשפלה.
אשדות נקראים כך בגלל תלילותם, כי הנחלים משתפכים מן ההר דרך המורדות האלה
"כאשד הנחלים" (במד' כא טו).

**גבעון הייתה ממלכה גדולה,
וכל אנשיה גיבורי מלחמה.
בבריתה עם הפולש הזר,
החלישה את מלכי ההר.**

**חמשת מלכי האמורי נקבצו למלחמה,
על העיר גבעון שבהם בגדה.
אל הגלגל יצאו בהולים,
שליחי גבעון הנצורים.
אנא אל תרף ידך! עלה אלינו לעזרה!
נקבץ עלינו האמורי למלחמה.**

**ויהושע עלה מן הגלגל עם גיבורי המלחמה,
ויכה את האמורי מכה גדולה.
גם מן השמים נעשו נסים,
אבני ברד הרבו באויב חללים.
השמש דמם הירח עמד,
יומיים היו ליום ארוך אחד.
ולא היה עוד כפלא הזה,
לפניו ואחריו עד היום הזה.**

עבודה בכתב

- (1) מדוע עלו חמשת מלכי האמרי להילחם בגבעונים?
- (2) באיזה טכסיס נקט יהושע במלחמה זו?
- (3) גם מן השמים סייעו לבני ישראל כיצד?
- (4) מה היו תוצאות המלחמה באמורי?

(5) בארו את המילים :

- א. אל תרף.
- ב. ויהמם.
- ג. לא אץ לבוא.
- ד. זנבתם.
- ה. עד תמם.
- ו. לא חרץ לשונו.

(6) התכירונו? מי אנחנו?

- א. הלכנו כל הלילה מן הגלגל לגבעון.
- ב. השליכו עלינו אבנים גדולות מן השמים.
- ג. ביקשתי שהיום יהיה ארוך מהרגיל.
- ד. בבת אחת כבשו כל חלקה הדרומי של הארץ.